

La nature est un temple où de vivents piliers

Laissent parfois sortir de confuses paroles

L'homme y passe à travers des forêts de

symboles

Qui l'observent avec des regards familiers.

Charles Baudelaire, "Correspondances". *Les fleurs du mal*, 1857.

La natura parla. Posseeix una eloqüència secreta, no codificada, accessible des de l'empatia. Per a escoltar-la, per a rebre el seu ensenyament, el seu consol, cal abandonar tota prepotència, deixar les pretensions interpretatives i practicar una escolta més humil i, alhora, més atrevida. Una de les sorpreses en visitar l'espai de L'olivar de Pladevall és que algunes de les seves escultures tenen, a l'espai natural, unes qualitats sonores. La tramuntana o la més lleu brisa extreuen un so subtil de les seves peces totèmiques, penetren al seu interior cercant-hi laberints íntims i projectant una remor llunyana.

El dramaturg suec August Strindberg, amic íntim d'Edvard Munch (que estava fascinat pels ecos ondulants del paisatge) i de Nietzsche (que pensava i escrivia caminant a la muntanya) va realitzar una peculiar i interessantíssima obra plàstica amb experiments fotogràfics per a captar la llum de les estrelles i paisatges abstractes esculpits amb espàtula.

Strindberg va escriure un assaig visionari, el 1894, titulat "¡Nous rumbos de l'art!, o l'atzar de la creació artística", que cobria amb la reflexió següent: "Es diu que els malais practiquen orificis a les canyes de bambú que creixen a les selves. Llavors ve el vent, i els salvatges escolten, estesos a terra, les simfonies interpretades per aquestes colossals arpes d'Eoli", i conclouïa que l'art del futur haurà "d'imitar, abans de tot, la manera de crear de la natura".

Heus aquí el que practica amb saviesa Enric Pladevall: el diàleg amb la natura. No per parlar només de la contingència dels fenòmens naturals, sinó per, a la manera dels romàntics, conèixer-se millor a ell mateix i situar-se en el món. Malgrat les reveladores coincidències, però, si hem de lligar Pladevall amb una genealogia artística, aquesta no és la nòrdica, sinó la mediterrània, que ve de Gaudí i segueix amb Miró.

Enric Pladevall té un taller, un hort on assaja aquesta celebració i aquest aprenentatge de la forma i l'entorn. L'olivar, situat a l'Alt Empordà, serà quelcom diferent del Chillida-Leku de Sant Sebastià o del jardí zen d'Isamu Noguchi, a Takamatsu, al Japó. No serà ni un museu, ni un jardí amb escultures, sinó un escenari en què l'escultura guanyarà l'espai que necessita i s'entendrà en unió simbiòtica amb el paisatge, on l'escultura adquirirà tot el seu sentit en funció de la natura. Pladevall concep moltes de les seves peces com a fites o senyals que creen un espai al seu voltant i, a la vegada, reclamen i concentren la nostra atenció. Establim amb aquestes peces una mena de relació territorial. Les contemplem a certa distància i ens inciten a una aproximació física, fins a la tactilitat. Transitem de l'espai a l'objecte. D'alguna manera, per a Pladevall l'escultura és un lloc: un lloc significatiu, imaginari i real que, en necessitar la nostra presència, la nostra participació, esdevé sobretot lloc d'experiència.

Amb aquesta intuïció de l'espai i de l'objecte entre els quals se situa el subjecte reflexiu, apareix una altra dimensió essencial, la del temps, que en el cas de Pladevall és molt personal. No és estrany que el fus sigui per a ell una mena de forma arquetípica. Si de vegades ens fa pensaren un ull i, amb això, en l'àmbit metafòric de la mirada i el coneixement, d'una manera més directa remet a una de les eines que manipulen les filadores de Velázquez, parques de l'antiguitat mítica trenadores dels destins que arriben al present. Esdevingut diagrama, el fus horari torna a al·ludir a l'estructura temporal.

Aliè a la pressa i a qualsevol inèrcia dels ritmes massius d'avui en dia, Pladevall treballa de manera meditada i exigent. Produeix molt poc, cosa que també és senyal de respecte i intel·ligència en una època de superabundància de coses, de vegades obscena. Per a moltes de les seves peces tria la fusta del bolondo, una fusta extremadament dura a la qual no afecten els elements; pot acollir molsa, però tindrà una vida més llarga que el ferro. Hi ha un desig de permanència, però lligat a elements naturals.

Ara bé, cal aclarir que l'artifici, l'elaboració tècnica és també primordial en les obres de Pladevall. Les grans obres d'art necessiten un mestratge tècnic. En el cas de Pladevall, tal coneixement és imprescindible per a resoldre les peces de format titànic i per afinar les subtileses de les més petites. En aquestes darreres, es manifesta plenament la riquesa de recursos de Pladevall, que van del refinament de les policromies i pàtines fins a la violència dels talls amb serra. Hi ha una força física i enèrgica a moltes de les seves peces, com la que manifesta, dominada, en les seves tintes i pintures. Aquesta vehemència continguda contrasta amb la delicadesa ondulant i germinadora d'altres peces. El poliment de les superfícies no hi funciona com un mer acabament sinó que sembla generar fluidament la forma global de la peça. Fascinen les seves obertures, les esclotxes d'ombra, sovint amb ressonàncies orgàniques i corporals. De vegades son clots per a acollir una mena de llavors. Les escultures de Pladevall contenen quelcom dintre. La seva corporeïtat no és matèria fosca: deixa intuir un interior latent i viu.

Àlex Mitrani

